

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

ФАКУЛЬТЕТ ОПЕРАТИВНО-РЯТУВАЛЬНИХ СИЛ

ВСЕ БУДЕ
УКРАЇНА!

МАТЕРІАЛИ КРУГЛОГО СТОЛУ

*«Об'єднання теорії та практики – запорука підвищення готовності
оперативно-рятувальних підрозділів до виконання дій за призначенням»*

28 жовтня 2022 року
Харків – «Місто-герой України»

Об'єднання теорії та практики – запорука підвищення готовності оперативно-рятувальних підрозділів до виконання дій за призначенням. Матеріали круглого столу. – Харків: Національний університет цивільного захисту України, 28 жовтня 2022. – 153 с.

У збірці розміщено матеріали круглого столу «Об'єднання теорії та практики – запорука підвищення готовності оперативно-рятувальних підрозділів до виконання дій за призначенням». У збірці представлено наукові доповіді з наступних напрямків:

- проблемні питання організації служби та професійної підготовки в ДСНС України;
- оцінка застосування засобів і способів гасіння пожеж та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій в умовах сьогодення;
- актуальні питання створення та використання пожежної та аварійно-рятувальної техніки, оснащення та засобів індивідуального захисту в Україні.

Редакційна колегія:

кандидат технічних наук, доцент Лісняк А. А.,
кандидат технічних наук, доцент Дубінін Д. П.

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та стилістику матеріалів, представлених у збірнику.

Відповідальний за випуск Лісняк А. А.

Згідно з наданими висновками про смерть на водних об'єктах області загинуло 1 особа (2021 рік – 26).

У зв'язку з веденням бойових дій на території області органами виконавчої влади та місцевого самоврядування в 2022 році не було визначено місць масового відпочинку населення на водних об'єктах через небезпеку від вибухонебезпечних предметів.

Знешкодження вибухонебезпечних предметів (ВНП). З початку року до ГУ надійшло 7541 звернення від місцевого населення щодо виявлення ними ВНП. Піротехнічними підрозділами Міжрегіонального центру гуманітарного розмінування та швидкого реагування ДСНСУ було виконано 7326 заявок щодо обстеження, знешкодження та знищення ВНП.

У зв'язку із тимчасовою окупацією територій 217 заявок на даний час залишаються не виконаними (знаходяться на територіях, де проводяться постійні обстріли). Загалом піротехнічними підрозділами було вилучено 5651 одиниць боєприпасів та їх залишків, обстежено території на загальній площі близько 104,62 га.

В цілому гарнізон оперативно-рятувальної служби цивільного захисту Харківської області злагоджений та боєздатний, готовий до виконання завдань за призначенням.

УДК 614.84

АНАЛІЗ ОПЕРАТИВНО-СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОГО ПОЖЕЖНО-РЯТУВАЛЬНОГО ЗАГОНУ №1 ХАРКІВСЬКОГО ГАРНІЗОНУ ОРС ЦЗ У ПЕРІОД РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ

Горбіков В. А.

*Головне управління ДСНС України у Харківській області
Аветісян В. Г., к.т.н., доцент, Сенчихін Ю. М., к.т.н., професор
Національний університет цивільного захисту України*

В результаті російської агресії, з початку ведення активних бойових дій з 24 лютого 2022 року, органи управління та підрозділи оперативно-рятувальної служби Харківського гарнізону переведено на посилений режим роботи та функціонують в режимі воєнного стану.

Стислим аналізом, на підставі розгляду конкретних питань, обґрунтуємо, яким чином організована та здійснювалася оперативно-службова діяльність державного пожежно-рятувального загону №3 Харківського гарнізону ОРС ЦЗ (далі – 3-ДПРЗ або загін), визначим недоліки, позитивний досвід та пропозиції щодо підготовки фахівців пожежно-рятувальної справи.

Переналаштування служби та управління загonom району у воєнний час (посилення чергових змін, переведення на двозмінний варіант несіння служби, введення додаткової техніки в оперативний розрахунок та ін.).

Служба 3-ДПРЗ була переведена в добовий режим, в підвальному приміщенні частини облаштовано місце штабу загону, який цілодобово збирав та обробляв інформацію з головного управління (ГУ) та підпорядкованих підрозділів (інформацію щодо чисельності особового складу, стану техніки та кількості її в підрозділах та в оперативному розрахунку, стан будівель частин, забезпечення життєдіяльності підрозділів (водопостачання, електрозабезпечення, тепло, забезпечення особового складу їжею та питною водою), кількість виїздів та їх мета, збір інформації щодо залучення особового складу, який був задіяний до ліквідації надзвичайних ситуацій (НС) в наслідок ворожих обстрілів (інформація збиралась за допомогою електронної пошти та месенджерів). Чергова зміна була переведена на добу через дві (в підрозділах чергували два караули, була задіяна уся техніка яка знаходилась у оперативному розрахунку та в резерві. При чергуванні караули поділяли на основний та резервний, через добу вони міняли призначення).

Порядок залученні підрозділів Харківського гарнізону на ліквідацію пожеж та

наслідків нальотів та бомбардування та обстрілів залишився тим же чи змінився.

Розклад виїздів гарнізону залишився без змін, але він був посилений резервними відділеннями. За рахунок великою кількості пожеж та руйнувань одночасно, до ліквідації НС були задіяні підрозділи області та зведеного загону ДСНС України у Луганській області. Велике навантаження щодо виїздів на НС та аварії було з північної сторони міста, де знаходяться підрозділи 3-ДПРЗ а саме 18, 22, 5, 27, 36 ДПРЧ, і де за добу відбувалося одночасно до 50 пожеж та аварій. Ці підрозділи були посилені, як підрозділами міста, так і підрозділами зведеного загону ДСНС України у Луганській області.

Особливості управління підрозділами під час гасіння пожеж та ліквідації наслідків бомбардувань та обстрілів, в умовах загрози нанесення повторних ударів або наявності на місці не боєприпасів що не розірвалися.

За умови можливого виникнення повторних обстрілів час виїзду підрозділів збільшився від 3-х до 15 хвилин. По прибутті до місця виклику необхідно було: провести пошук безпечних місць та можливих укриттів для особового складу, техніки, шляхів евакуації при повторних обстрілах; визначити наявність вибухо-небезпечних предметів (ВНП) на місцях проведення робіт, можливість їх детонації, забезпечити роботу піротехніків, саперів, організувати взаємодію з вибухо-технічною службою НПУ МВС, повернення до підрозділу при обстрілі на шляху прямування до місця НС. При масованих обстрілах та великої кількості пожеж були введені резервні Штаби на пожежі, також додатково залучався особовий склад оперативних груп ГУ для керівництва гасінням пожеж та проведення аварійно-рятувальних робіт (АРР). За рахунок великої кількості повідомлень про пожежі та НС було переведено чергову частину ОДС ОКЦ ГУ на посилений варіант несення служби. У ході оперативних дій спостерігалася слабка координація ведення радіообміну під час залучення великої кількості оперативно-рятувальних розрахунків на різній техніці під час масованого обстрілу. Особовий склад, який долучався до ліквідації НС, повинен бути забезпечений на 100% броне захистом (шоломи, бронезилети).

Роботи, які в основному доводилося виконувати під час виїздів: гасіння пожеж (в.ч. масштабних); розбір завалів за допомогою ручного інструменту та з використанням інженерної техніки (підйомні крани, бульдозери, екскаватори, лебідки) розмінування ВНП; розбір конструкцій пошкоджених будівель на висотах; евакуація населення; доставка гуманітарних вантажів; ексгумація тіл загиблих громадян; забезпечення електроживленням об'єктів критичної інфраструктури.

Дефіцит фахівців, що відчувався під час виконання робіт в осередках ураження: фахівці проведення АРР на висоті (верхолази, альпіністи, тощо); сапери; ідентифікатори ВНП; фахівці домедичної підготовки (парамедик у караулі); керівники АРР (спеціалісти по розбору завалів); фахівців для закріплення будівельних матеріалів (стропальники).

Які були недоліки, що було позитивного та які пропозиції на майбутнє.

Недоліки:

дефіцит рятувальних засобів (рятувальний капюшон) для роботи ланок ГДЗС;

більшість підрозділів міста облаштовані найпростішими укриттями для особового складу, або особовий склад укривається в найближчих будівлях;

відсутність протипожежного водопостачання в окремих районах міста, неможливість під'їзду до водоймищ у зв'язку із відсутністю облаштованих місць для забору води;

ускладнений під'їзд до місця НС у зв'язку із завалами конструкцій зруйнованих будівель, обірваними лініями електромереж;

відсутність засобів аеророзвідки на пожежах та проведенні АРР.

Позитивний досвід:

оновлено автопарк пожежно-рятувальної техніки більш сучасними зразками з великим об'ємом вогнегасних речовин

отримано велику кількість електричного, гідравлічного, пневматичного обладнання;

отримано потужні електростанції, які використовувались, як для потреб підрозділів

так і для об'єктів критичної інфраструктури;

повністю оновлено бойовий одяг та спорядження в підрозділах;

отримані комплекти сучасного верхолазного обладнання та екіпірування;

отримано величезний досвід при проведенні АРР (розбір завалів), гасіння пожеж в умовах бойових дій.

Пропозиції щодо підготовки здобувачів вищої освіти в університеті (НУЦЗУ) до виконання робіт умовах бойових дій (воєнного стану):

включити до навчальних програм питання з вивчення: структури функціонування гарнізону та пожежно-рятувальних підрозділів в умовах воєнного стану; особливостей оперативних дій підрозділів під час бомбардувань та обстрілів; характеристик найбільш розповсюджених ВВП та боєприпасів;

приділити більшу увагу при підготовці спеціалістів цивільного захисту на такі напрямки: верхолазна підготовка, ідентифікація сучасних зразків ВВП;

оновити програму підготовки спеціалістів у напрямку цивільного захисту, домедичної підготовки, хімічного та радіаційного контролю.

Аналіз оперативно-службової діяльності 3-ДПРЗ Харківського гарнізону ОРС ЦЗ у період російської агресії, недоліки, позитивний досвід та пропозиції щодо підготовки фахівців пожежно-рятувальної справи, обговорені з професорсько-викладацьким складом кафедри пожежно- тактики та аварійно-рятувальних робіт НУЦЗ України.

УДК614.84

ВИКОРИСТАННЯ САРМ-Л ТА САРМ-С ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ АВАРІЙНО-РЯТУВАЛЬНИХ РОБІТ ПРИ ДТП

Горбіков В. А.

Головне управління ДСНС України у Харківській області

Остапов К. М., к.т.н., доцент

Національний університет цивільного захисту України

Серед усіх видів транспорту сумне лідерство по кількості трагічних наслідків і матеріальному збитку належить автомобільному транспорту. Згідно даних МВС України [1] на сьогоднішній день, в Україні, в середньому, що три хвилини трапляється дорожньо-транспортна пригода (ДТП), що 15 хвилин, травмується одна людина, а що три години одна людина гине. Аналізуючи статистику ДТП бачимо, що загалом за рік кількість аварій на українських дорогах зростає майже на 20%. Нажаль, Україна сьогодні є найгіршою в Європі за показниками порушень Правил дорожнього руху, кількістю автомобільних аварій та смертності від них.

Зниження наслідків ДТП для життя та здоров'я людей є одним з пріоритетних завдань Державної служби з надзвичайних ситуацій. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, з числа тих, хто загинув внаслідок ДТП, 20% могли бути врятовані, якщо б медична допомога їм була надана відразу ж на місці пригоди. Протишокові заходи, проведені в перші години після травми, забезпечують зниження смертності на 25-30%. Смертність серед тих, хто отримав травму, підвищується на 5% за кожну годину відстрочення хірургічного втручання. Тому для рятувальників, які працюють на місці ДТП, важливо вчасно забезпечити пошук постраждалих та надання їм домедичної допомоги.

З 2019 року, в рамках Державної програми підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні Державна служба з надзвичайних ситуацій отримала 58 одиниць спеціальних аварійно-рятувальних машин середнього типу САРМ-С та 190 одиниць спеціальних аварійно-рятувальних машин легкого типу САРМ-Л.

САРМ-С автомобілі на базі повнопривідного мікроавтобуса Volkswagen Crafter,

З М І С Т

СЕКЦІЯ 1 «ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ СЛУЖБИ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ В ДСНС УКРАЇНИ»

<i>Борисова Л. В., Муравйова А. А.</i> Щодо питання професійної підготовки в ДСНС	4
<i>Григор'ян М. Б., Покалюк В. М., Чабанов М. Ю.</i> Удосконалення аварійно-рятувального обслуговування гірничих підприємств України аварійно-рятувальними формуваннями ДСНС України	6
<i>Іщук В. М., Федик В. В.</i> Застосування активних методів навчання при підготовці місцевих пожежних команд	8
<i>Іщук В. М., Фесенко В. І.</i> Система управління охороною праці в пожежно-рятувальних підрозділах	10
<i>Криворучко Є. М.</i> Сучасні тренувальних комплекси та тренажери в системі підготовки пожежних та рятувальників	12
<i>Неклонський І. М.</i> Щодо оцінювання тактичних можливостей аварійно-рятувальних формувань	14
<i>Рудаков С. В.</i> Дослідження гасіння пожеж в залежності від часу прибуття пожежних підрозділів	16
<i>Середа Д. В., Климась Р. В.</i> Ретроспективний аналіз набутого досвіду та сучасного стану навчання фахівців з питань дослідження пожеж	18
<i>Черкашин О. В., Пономаренко Р. В.</i> Форми і методи професійної підготовки місцевих пожежних команд	20

СЕКЦІЯ 2 «ОЦІНКА ЗАСТОСУВАННЯ ЗАСОБІВ І СПОСОБІВ ГАСІННЯ ПОЖЕЖ ТА ЛІКВІДАЦІЇ НАСЛІДКІВ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ»

<i>Бондар Д. В., Сенчихін Ю. М., Лісняк А. А., Дендаренко Ю. Ю.</i> Організація гасіння пожеж на складах нафтопродуктів в умовах ведення бойових дій	23
<i>Волобуєв О. В., Веретенников А. А.</i> Про результати роботи гарнізону оперативно-рятувальної служби цивільного захисту Харківської області за I півріччя 2022 року	25
<i>Горбіков В. А., Остапов К. М.</i> Використання САРМ-ЛІ та САРМ-С для підвищення ефективності аварійно-рятувальних робіт при ДТП	27
<i>Горбіков В. А., Аветісян В. Г., Сенчихін Ю. М.</i> Аналіз оперативно-службової діяльності Державного пожежно-рятувального загону № 1 Харківського гарнізону ОРС ЦЗ у період російської агресії	29
<i>Григоренко О. М.</i> Обґрунтування можливості використання плавучого покриття для підвищення ефективності гасіння пожеж у резервуарах	31
<i>Демент М. О.</i> Основи організації та проведення рятувальних та інших невідкладних робіт	33
<i>Дубінін Д. П.</i> Обґрунтування та визначення кількості окисника для припинення горіння	35
<i>Дубінін Д. П., Лісняк А. А., Гапоненко Ю. І.</i> Дослідження явищ при розвитку внутрішньої пожежі	37
<i>Карпов А. А., Кустов М. В.</i> Сучасні способи виявлення вибухонебезпечних предметів	40
<i>Кулаков О. С.</i> Забезпечення заземлення стволів та насосів пожежно-рятувальних автомобілів час гасіння пожежі	42
<i>Кулешов М. М.</i> Науково-практичні аспекти системи реагування на надзвичайні ситуації	44
<i>Лісняк А. А., Дубінін Д. П.</i> Міжнародні підходи до проведення розвідки пожежі	46
<i>Макаренко В. С., Кіреєв О. О.</i> Експериментальне дослідження впливу порошків на вогнегасних характеристик легких матеріалів	48
<i>Мелещенко Р. Г., Тімаков Є. В.</i> Ризик порушення нормальних умов життєдіяльності	50
	149

Наукове видання

МАТЕРІАЛИ КРУГЛОГО СТОЛУ

«Об'єднання теорії та практики – запорука підвищення готовності оперативно-рятувальних підрозділів до виконання дій за призначенням»

Відповідальний за випуск А. А. Лісняк

Технічний редактор Д. П. Дубінін

Підписано до друку 17.10.2022

Друк. арк. 8

Тир. 100

Ціна договірна

Формат А5

Типографія НУЦЗУ, 61023, Харків, вул. Чернишевська, 94